

Sygn. akt I C 18/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Zgierzu, I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SR Katarzyna Balcerczyk

Protokolant: Marta Florczyk

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2016 roku w Zgierzu

na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy M. Z. reprezentowanej przez Miejskie Przedsiębiorstwo (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z.

przeciwko W. D. i B. P. (1)

o zapłatę 2.471,55 złotych

1. zasądza od pozwanych W. D. i B. P. (1) solidarnie na rzecz powoda Gminy M. Z. reprezentowanej przez Miejskie Przedsiębiorstwo (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z. kwotę 2.471,55 zł (dwa tysiące czterysta siedemdziesiąt jeden 55/100) złotych z:

a. ustawowymi odsetkami od kwoty 2029, 40 zł (dwa tysiące dwadzieścia dziewięć 40/100) złotych od dnia 1 sierpnia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

b. ustawowymi odsetkami od kwoty 442,15 zł (czterysta czterdzieści dwa 15/100) złotych od dnia 6 września 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

2. ustala, że wyrok ma charakter wyroku zaocznego względem B. P. (1);

3. nie obciąża pozwanego W. D. kosztami procesu;

4. zasądza od pozwanej B. P. (1) na rzecz powoda kwotę 700 zł (siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

5. ustala i nakazuje przyznać z funduszy Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Zgierzu adw. J. S. kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu;

6. nakazuje pobrać od pozwanej B. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Zgierzu kwotę 102,29 (sto dwa 29/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

7. nadaje wyrokowi w pkt 1 rygor natychmiastowej wykonalności wobec B. P. (1).

Sygn. akt I C 18/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 września 2013 r. Gmina M. Z. reprezentowana przez Miejskie Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. z siedzibą w Z. wystąpiła o zasądzenie od W. D. i B. P. (2) solidarnie kwoty 2.471,55 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty

2.029,40 zł od dnia 1 sierpnia 2013 r. oraz od kwoty 442,15 zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych. Uzasadniając swoje żądanie, powódka wskazała, iż W. D. był najemcą lokalu, zaś B. P. (2) była w posiadaniu kluczy do lokalu w okresie dochodzonym pozwem, tj. od 1 października 2011 r. do 30 listopada 2012 r. Dodatkowo powód dochodzi skapitalizowanych odsetek w kwocie 442,15 zł. [pozew – k. 4-5v]

W odpowiedzi na pozew W. D. wskazał, że opłaty za mieszkanie powinna ponieść B. P. (2), która została ustanowiona rodziną zastępczą dla dzieci pozwanego i wynajmowała mieszkanie. [odpowiedź na pozew – k. 35]

Postanowieniem z dnia 7 maja 2014 r. Sąd ustanowił dla W. D. pełnomocnika z urzędu. [postanowienie – k. 69]

Pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podniósł zarzut braku wykazania przez powoda legitymacji procesowej czynnej oraz zarzut naruszenia art. 5 k.c. [pismo procesowe – k. 80-81]

Na ostatnim terminie rozprawy powód zmodyfikował powództwo, wnosząc o zasądzenie odsetek ustawowych do 31 grudnia 2015 r. oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. Pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa względem pozwanego i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, które nie zostały uiszczone w całości ani w części. [protokół – k. 141v]

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 stycznia 2009 r. W. D. zawarł z Gminą M. Z. reprezentowaną przez Miejskie Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. z siedzibą w Z. umowę najmu lokalu socjalnego położonego w Z. na ul. (...) II 5/7 na okres oznaczony do dnia 10 listopada 2013 r. - do uzyskania pełnoletności przez K. D. w związku z wstąpieniem w stosunek najmu lokalu po zgonie głównego najemcy K. K. (1) – matce małoletnich dzieci K. i D. D. na podstawie skierowania WM- (...)EL z dnia 15 stycznia 2009 r. [bezsporne, nadto kopia umowy najmu – k. 6-6v]

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgierzu Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z dnia 28 maja 2009 r. w sprawie I. N. 430/08, B. P. (2) została ustanowiona rodziną zastępczą małoletnich dzieci K. K. (3) i D. D.. [bezsporne, nadto poświadczona za zgodność kopia pisma z dnia 20 czerwca 2012 r. – k. 114, pisma z dnia 7 stycznia 2013 r. k. 118-118v, kopia oświadczenia – k. 123]

W dniu 15 czerwca 2009 r. B. P. (2) złożyła (...) sp. z o.o. pisemne oświadczenie, w którym zobowiązała się uiszczać należności za mieszkanie do czasu uzyskania pełnoletności przez dzieci. [bezsporne, nadto poświadczona za zgodność kopia oświadczenia – k. 123]

Od 15 sierpnia 2009 r. pozwany przebywa w Zakładzie Karnym. [przesłuchanie pozwanego – k. 141]

Po zatrzymaniu pozwanego, mieszkanie pozostało we władaniu B. P. (2). [zeznania świadka A. R. – k. 109-110, zeznania świadka E. M. – k. 140v-141, przesłuchanie pozwanego – k. 141]

Klucze do mieszkania miała B. P. (2). [przesłuchanie pozwanego – k. 141v]

B. P. (2) umówiła się z pozwanym, że będzie opłacała czynsz za przedmiotowy lokal. [zeznania świadka A. R. – k. 109-110]

W okresie dochodzonym pozwem lokal zajmowała córka męża B. P. (2) z pierwszego małżeństwa – P. P.. [zeznania świadka E. M. – k. 141, poświadczona za zgodność kopia pisma powódki z dnia 10 lutego 2010 r. – k. 125]

(...) sp. z o.o. wzywała pozwanego do spłaty zadłużenia. [bezsporne]

W pismach kierowanych do (...) sp. z o.o. W. D. informował,

że pod wskazanym adresem zameldowane są dzieci pozwanego pozostające pod opieką prawną B. P. (2). Tym samym B. P. (2) jest zobowiązana do uregulowania zaległości. [bezsporne, nadto poświadczona za zgodność kopia wniosku – k. 113-113v, k. 117, k. 121-121v]

(...) sp. z o.o. informowała pozwanego, że spoczywa na nim obowiązek uregulowania zaległości jako głównym najemcy lokalu. [bezsporne, nadto poświadczona za zgodność kopia pism – k. 114, zwrotnego potwierdzenia odbioru – k. 114v]

Pozwany zobowiązał się do uiszczania opłat za lokal od 5 stycznia 2013 r. [poświadczona za zgodność kopia pisma z dnia 2 listopada 2012 r. – k. 117-117v]

Pismami z dnia 4 i 20 czerwca 2012 r. powódka wezwała P. P. do spłaty zadłużenia. [poświadczona za zgodność kopia wezwania – k. 126, zwrotnego potwierdzenia odbioru – k. 126v, wezwania – k. 124, zwrotnego potwierdzenia odbioru – k. 124v]

B. P. (2) wystąpiła o rozłożenie należności na raty i wstrzymanie eksmisji. [poświadczona za zgodność kopia podania z 22 listopada 2012 r – k. 128, k. 129]

Pismem z dnia 26 października 2012 r. doręczonym pozwanemu 30 października 2012 r. powódka wypowiedziała przedmiotową umowę najmu z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia. [bezsporne, nadto poświadczona za zgodność kopia pisma – k. 116, zwrotnego potwierdzenia odbioru – k. 116v]

Pismami z dnia 22 maja 2013 r. powódka wezwała pozwanych do spłaty zadłużenia za przedmiotowy lokal z tytułu czynszu, opłat ze media i odsetek ustawowych w łącznej kwocie 2.298,02 zł. [bezsporne, nadto kopia wezwań przedsądowych – k. 7-8v]

Pozwany posiada tytuł również do innego lokalu położonego na ul. (...) po zmarłej matce. [zeznania świadka A. R. – k. 110, zeznania świadka E. M. – k. 141]

Pozwany przebywa obecnie w Zakładzie Karnym. Nie uzyskuje żadnego dochodu. [bezsporne, nadto oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym – k. 39-42]

Przedmiotowy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranego materiału dowodowego, który uznał za wiarygodny. Zeznania świadków i pozwanego były spójne, logiczne oraz zgodne z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym w postaci dokumentów.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Stosownie do przepisu art. 659 § 1 k.c., przez umowę najmu wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nie oznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz. Jak stanowi art. 669 § 1 k.c., najemca obowiązany jest uiszczać czynsz w terminie umówionym. W myśl art. 688 ¹ § 1 k.c. za zapłatę czynszu i innych należnych opłat odpowiadają solidarnie z najemcą zamieszkujące z nim osoby pełnoletnie.

Podstawowym obowiązkiem najemcy jest zapłata wynajmującemu czynszu określonego w umowie. W niniejszej sprawie strony nie kwestionowały faktu zawarcia umowy najmu lokalu mieszkalnego położonego w Z. na ul. (...) II 5/7 jak i wysokości dochodzonej należności. W okresie objętym żądaniem pozwany W. D. był stroną umowy najmu. Tym samym odpowiada za zaległości w zapłacie czynszu i innych opłat związanych z użytkowaniem lokalu. Nie można przy tym przyjąć, iż pozwany wypowiedział przedmiotową umowę. Nie wynika to z żadnego z pism pozwanego załączonych do akt sprawy. W pismach z dnia 26

maja 2012 roku oraz 21 września 2012 roku pozwany pisze jedynie, iż czynsz za lokal powinien być uiszczany przez B. P. (2). Nie świadczy to w żaden sposób o zamiarze wypowiedzenia umowy. Wręcz przeciwnie, z pisma z dnia 2 listopada 2012 roku (k. 117) wynika, iż wnosi on o „wstrzymanie decyzji” o wypowiedzeniu umowy najmu. Tym samym trudno przyjąć, aby wypowiedział umowę najmu.

Pozwana B. P. (2) nie była stroną umowy najmu ani nie zamieszkiwała w spornym okresie w lokalu, stąd nie można przyjąć jej odpowiedzialności ani w oparciu o art. 659 § 1 k.c., ani 688¹ § 1 k.c. Jako rodzina zastępcza małoletnich dzieci złożyła jednakże powodowi pisemne oświadczenie, w którym zobowiązała się do spłaty zaległości. Pozwana zobowiązała się również względem W. D. do opłacania czynszu najmu i opłat związanych z użytkowaniem lokalu. Działanie to można zakwalifikować zdaniem sądu jako przystąpienie do przedmiotowego długu. W orzecznictwie przyjmuje się, iż choć nie jest ono uregulowane ustawowo, to jest dopuszczalne w ramach swobody umów (art. 353¹ k.c.) - jest i nie wymaga przy tym zgody wierzyciela (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 6 listopada 1972 r. III CRN 266/72, OSNCP 1973 z. 9, poz. 160; z dnia 26 czerwca 1998 r., II CKN 825/97, OSNC 1999 z. 1, poz. 18).

Jednocześnie z załączonych do sprawy dokumentów nie wynika, aby w niniejszej sprawie nastąpiło przejęcie długu pozwanego przez B. P. (2).

Jak stanowi art. 519 § 1 k.c., osoba trzecia może wstąpić na miejsce dłużnika, który zostaje z długu zwolniony (przejęcie długu). Zgodnie z § 2, przejęcie długu może nastąpić:

1) przez umowę między wierzycielem a osobą trzecią za zgodą dłużnika; oświadczenie dłużnika może być złożone którejkolwiek ze stron;

2) przez umowę między dłużnikiem a osobą trzecią za zgodą wierzyciela; oświadczenie wierzyciela może być złożone którejkolwiek ze stron; jest ono bezskuteczne, jeżeli wierzyciel nie wiedział, że osoba przejmująca dług jest niewypłacalna.

Jak stanowi art. 522 k.c., umowa o przejęcie długu powinna być pod nieważnością zawarta na piśmie. To samo dotyczy zgody wierzyciela na przejęcie długu.

W niniejszej sprawie, jeśli nawet doszło do ustaleń pomiędzy pozwanymi, to miały one jedynie charakter ustny, co czyniłoby taką umowę o przejęcie długu nieważną.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 czerwca 2010 r. (IV CKN 72/00, Lex nr 52648), do uznania przejęcia długu w postaci przewidzianej w art. 519 § 2 pkt 2 k.c., nieodzowne jest istnienie zgodnej woli stron co do zwolnienia dotychczasowego dłużnika z długu. W razie wątpliwości co do woli osoby trzeciej i wierzyciela w przedmiocie wstąpienia osoby trzeciej w miejsce dłużnika ze skutkiem postaci zwolnienia go z długu rozważenia wymaga kwestia, czy nie doszło do umownego przystąpienia osoby trzeciej do długu. (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 6 listopada 1972 r. III CRN 266/72, OSNCP 1973 z. 9, poz. 160; z dnia 26 czerwca 1998 r., II CKN 825/97, OSNC 1999 z. 1, poz. 18).

Taka właśnie sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika bowiem, aby kiedykolwiek została na piśmie zawarta jakakolwiek umowa o przejęcie długu pomiędzy pozwanymi. W ocenie sądu nie można także przyjąć, aby powód zawarł takową umowę z B. P. (2). Z treści pism kierowanych przez powoda wynika jednoznacznie, iż jako dłużników traktowała oboje pozwanych, nie zaś jedynie B. P. (2). Tym samym, jak to już wyżej podniesiono, sytuację zaistniałą w niniejszej sprawie rozpatrywać można jedynie na gruncie instytucji przystąpienia do długu, nie zaś jego przejęcia.

Jednocześnie, jak wskazuje się w doktrynie, w razie tzw. kumulatywnego przystąpienia do długu, odpowiedzialność dłużnika i osoby przystępującej do długu jest przy tym solidarna [K. A. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III.

Zobowiązania – część ogólna, Lex 2014]. Wobec powyższego Sąd zasądził na rzecz powoda od pozwanych solidarnie wierzytelność dochodzoną pozwem.

Na podstawie art. 339 § 1 k.p.c. Sąd ustalił, iż wyrok w stosunku do pozwanej ma charakter zaoczny. Nie zajęła ona stanowiska w sprawie i nie składała wyjaśnień, nie wносиła również o przeprowadzenie rozprawy w swojej nieobecności. Na marginesie tylko oddać należy, iż pomimo uzyskanych w toku procesu informacji, iż pozwana wyjechała do Wielkiej Brytanii, nie było przeszkód do uznawania za doręczoną kierowanej do niej korespondencji. Odpis pozwu z załącznikami oraz pouczeniami, w tym pouczeniem o treści art. 136 § 1 i 2 k.p.c. został doręczony pozwanej wprost w dniu 14 stycznia 2014 roku. Tym samym dalsza korespondencja dla niej była pozostawiana w aktach sprawy w trybie art. 136 § 2 k.p.c. Stosownie do przepisu art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności wobec pozwanej.

O obowiązku zapłaty odsetek Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. oraz art. 482 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 2 k.p.c. zasądając od pozwanej na rzecz powoda 600 zł wynagrodzenia pełnomocnika (§ 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Dz. U. 2013 r., poz. 490) i 100 zł opłaty sądowej od pozwu.

Stosownie do przepisu art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2015 r. poz. 615 ze zm.) w zw. z § 2, § 19 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461) Sąd przyznał adw. J. S. kwotę 738 zł w tym należny podatek od towarów i usług z tytułu pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu.

Zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1025 ze zm.) w zw. z art. 98 § 1 k.p.c., Sąd nakazał pobranie od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zgierzu kwotę 102,29 zł kosztów sądowych uiszczonych tymczasowo przez Skarb Państwa. [k. 107, k. 139]

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd postanowił nie obciążać pozwanego kosztami procesu. Zgodnie z powołanym przepisem, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 sierpnia 2012 r. (V CZ 26/12, LEX nr 1231638), przepis art. 102 k.p.c. wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach, stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Podstawę do jego zastosowania stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w rozpoznawanym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, czy wręcz niesprawiedliwe. Art. 102 k.p.c. znajduje zastosowanie "w wypadkach szczególnie uzasadnionych", które nie zostały ustawowo zdefiniowane i są każdorazowo oceniane przez sąd orzekający na tle okoliczności konkretnej sprawy. Do okoliczności tych zalicza się m.in. sytuację majątkową i osobistą strony, powodującą, że obciążenie jej kosztami może pozostawać w kolizji z zasadami współżycia społecznego. Przy zastosowaniu art. 102 k.p.c. mogą być również brane pod uwagę okoliczności dotyczące charakteru sprawy (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2012 r., II CZ 95/12, LEX nr 1232771, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2012 r., I UZ 86/12, LEX nr 1228427).

W postanowieniu z dnia 26 września 2012 r. (II CZ 100/12, LEX nr 1232760) Sąd Najwyższy wskazał, iż ocena, czy w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony należy do swobodnej decyzji sądu ze względu na konieczność zapewnienia poczucia sprawiedliwości oraz realizacji zasady słuszności.

W niniejszej sprawie pozwany obecnie przebywa w Zakładzie Karnym. Nie uzyskuje żadnych dochodów. Jest zobowiązany do zapłacenia kosztów najmu lokalu, z którego nie korzystał w okresie dochodzonym pozwem. W tej sytuacji obciążenie pozwanego kosztami procesu godziłoby w zasady słuszności.

Jednocześnie jednak omówiona sytuacja nie stanowi wystarczającej podstawy dla zastosowania art. 5 k.c. Wskazać należy, iż potrzebę istnienia w systemie prawa klauzul generalnych określa właściwie wyrażone w piśmiennictwie stwierdzenie, iż brak tych klauzul mógłby doprowadzić do rozstrzygnięć formalnie zgodnych z prawem, ale w konkretnych sytuacjach niesłusznych, ponieważ nieuwzględniających w rozstrzyganych przypadkach uniwersalnych wartości składających się na pojęcie sprawiedliwości nie tylko formalnej lecz i materialnej. Istotą prawa cywilnego jest strzeżenie praw podmiotowych, a zatem wszelkie rozstrzygnięcia prowadzące do redukcji bądź unicestwienia tych praw wymagają z jednej strony ostrożności, a z drugiej wnikliwego rozważenia wszystkich aspektów rozpoznawanego przypadku. Zasady współżycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są bowiem pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy. Istotną podstawę stwierdzenia o wystąpieniu nadużycia prawa stanowić powinna analiza zachowania uprawnionego. Jego negatywna ocena może wynikać m.in. z faktu, że zajęcie zostało przez niego sprowokowane albo też z faktu wykorzystania położenia drugiej strony.

W niniejszej sprawie pozwany zawarł umowę najmu i winien był liczyć się z wynikających z tego tytułu obowiązków. Trudno również uznać, aby zachowanie powoda realizującego swoje prawo do uzyskania należnych opłat za korzystanie z lokalu stanowiło w okolicznościach niniejszej sprawy nadużycie przysługującego mu prawa. Trudno także przyjąć, aby sytuacja, w jakiej znajduje się obecnie pozwany, nie była skutkiem podejmowanych przez niego decyzji życiowych.

Bezzasadny był również zarzut braku wykazania przez powoda legitymacji procesowej czynnej. Powód załączył do pozwu zarządzenie nr (...) Prezydenta Miasta Z. z dnia 18 grudnia 2012 r. wraz z załącznikiem (k. 9-13), z których wynika uprawnienie (...) sp. z o.o. do reprezentowania Gminy w niniejszej sprawie. Umowa najmu również zawarta została z Gminą reprezentowaną przez (...) sp. z o.o.

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł jak w sentencji.